

Jämlik vård vid långvarig smärta

Forskning om (o)jämligheter som ett
bidrag till arbetet med PSV Smärta –
långvarig hos vuxna

Framtaget av: Kunskapscentrum för jämlik vård
Giltigt till: 2027-12-31

Det finns många föreställningar om personer med långvarig smärta utifrån kön, utbildningsgrad, födelseland, ålder osv. Deras förutsättningar för en jämlik vård kan också skilja sig åt

Stereotypa föreställningar kan leda till medicinskt omotiverade skillnader i bemötande, behandling och rehabilitering

Att bli medveten om egna föreställningar och att diskutera dessa med arbetskamraterna är ett första steg till en mer jämlik vård

Forskning har visat...

- Flera studier har visat att det är vanligt att underskatta kvinnors smärta och att överskatta mäns smärta^{1,2}
- Det är också vanligt att tro att kvinnor överdriver när de beskriver sin smärta^{2,3}
- Det är vanligt att kvinnor med långvarig smärta psykologiseras, män med smärta somatiseras³
- Generellt förväntas kvinnor att ta ett större ansvar än män vad gäller egenvård och acceptans³

¹[The roles of gender and profession on gender role expectations of pain in health care professionals. Wesolowicz et al. \(2018\)](#)

²[Women exaggerate, men downplay: Gendered endorsement of emotional dramatization stereotypes contributes to gender bias in pain expectations. Paganini et al. \(2023\)](#)

³["Brave Men" and "Emotional Women": A theory-guided literature review on gender bias in health care and gendered norms towards patients with chronic pain. Samulowitz et al. \(2018\)](#)

Forskning har visat...

- I flera experimentella smärtstudier visade deltagarna mindre empati för personer med mörk/svart hud än för personer med ljus/vit hud⁴
- Migranter, flyktingar, HBTQ-personer, personer med psykiska sjukdomar, kort utbildning och personer som varit utsatta för våld och trauma löper större risk att få långvarig smärta, samtidigt som de har mindre tillgång till vård och riskerar att få sämre vård och bemötande än personer som inte är marginaliserade⁵
- En svensk studie visade att smärta hos äldre (>60 år) ofta är underbehandlad, ibland med hänvisning till att smärta hör åldern till⁶

⁴[Understanding the contribution of racially and ethnically discordant interactions to pain disparities: proximal mechanisms and potential solutions. Ashton-James et al. \(2023\)](#)

⁵[Pain in persons who are marginalized by social conditions. Craig et al. \(2020\)](#)

⁶[Pain among older adults from a gender perspective: findings from the Swedish National Study on Aging and Care \(SNAC-Blekinge\). Sandin Wrangler et al. \(2015\)](#)

Reflektionsfrågor

- Hur kan föreställningar om kön, ålder, födelseland med mera påverka ditt arbete? Vilka konsekvenser kan det få?
- Hur kan vi organisera vår verksamhet för en mer jämlik vård för patienter med långvarig smärta?
- Hur tror du att medarbetare och chefer kan bidra till en mer jämlik vård för personer med långvarig smärta? Vad kan du göra?
- Tips! [Smärtekuben](#)⁷ kan vara ett stöd om ni vill diskutera vilka stereotypa föreställningar om kvinnor och män med långvarig smärta det finns och vilka konsekvenser det kan få

⁷["Smärtekuben". Kunskapscentrum för jämlik vård, Västra Götalandsregionen](#)

Mer information och verktyg hittar du på

vgregion.se/jamlikvard

**Kunskapscentrum
för jämlik vård
2024**